

Nachtmerrie of droom?

Martin LUTHER KING wil stemrecht voor alle Afro-Amerikanen

- ▶ Vanuit de stad Selma in de staat Alabama organiseert King een burgerrechtenbeweging
- ▶ De predikant wordt zelf het boegbeeld van die beweging
- ▶ Een vreedzame mars naar Montgomery is Kings idee

Freddy SARTOR

1965. Het jaar is nog maar net begonnen of de baptistische dominee Martin Luther King roept vanuit Selma, Alabama, op tot algemeen stemrecht voor alle Afro-Amerikanen in de Verenigde Staten. Lijkt president Lyndon B. Johnson wel oren te hebben naar die verzuchting, de gouverneur van Alabama en vele zuiderlingen vinden het maar niets. Daarop besluit King, van meet af aan al een gewiekst politicus, via vreedzame weg zijn droom in vervulling te doen gaan. Hij zal betogers onverzettelijk doen opstappen naar Montgomery, de hoofdstad van de staat Alabama.

De begenadigde spreker – alleen thuis stuit hij op een weifelende echtgenote – weet mensen te overtuigen. Toch zou hij het liefst predikant zijn geweest in een kleine gemeenschap en had hij ook graag lesgegeven. Dat was zijn enige ambitie, vertrouwt hij zijn vrouw Coretta toe. Tegen wil en dank wordt hij echter het boegbeeld van de zwarte burgerrechtenbeweging.

Martin Luther King staat op en pleit voor gelijke rechten. © Cloud Eight Films

De mars strandt al net buiten Selma. De politie geeft de betogers twee minuten de tijd om rechtsomkeert te maken. Hun weigering leidt ertoe dat de poli-

King verafschuwt geweld, maar buigt het gewiekst om in zijn voordeel

tie door het lint gaat. Een jongen die zijn vader wil beschermen, komt om het leven. Een keerpunt, zo blijkt, want de televisie was er getuige van. De jongen zal niet het laatste slachtoffer zijn.

Ava DuVernay, de zevende regisseur die voor *Selma* werd gevraagd, klaart met verve de klus: een beklijvend portret van Martin Luther King boetseren, van januari 1965 tot en met de ondertekening van de *Voting Rights Act* in augustus. De cineaste maakt van King een man van vlees en bloed, die in de beslotenheid van zijn gezin worstelt met zwakte, twijfel en angst, maar die gelukkig omringd wordt door meerdere sterke vrouwen.

De gebeurtenissen in Selma onderstrepen het dilemma waarvoor King zich geplaatst zag. Hij verafschuwde geweld, maar om-

dat hij vermoedde dat het wel eens uit de hand zou kunnen lopen, had hij de pers naar Selma uitgenodigd. Het geweld in Selma wordt in de hele wereld op afschuw onthaald (waarmee de film meteen de link legt met het recente zwarte protest tegen overdreven politiegeweld). Die reactie verleent King het politieke gewicht om zijn eis voor algemeen stemrecht er uiteindelijk betrekkelijk snel door te krijgen. Al in augustus van datzelfde jaar 1965 ondertekent president Johnson de wet daartoe.

Selma loopt nu in de bioscoop.

Was het ooit gisteren?

Gevierde professor taalkunde blijkt plotsklaps alzheimerpatiënte

De populaire prof taalkunde Alice Howland (Julianne Moore) is tijdens een lezing voor een gehoor van studenten eventjes de draad van haar verhaal kwijt. Gé-nant, maar niet meer dan dat. Al gauw schudt ze het incident van zich af. Maar wanneer de vrouw – ze is nog maar net vijftig geworden – bij het joggen op haar vertrouwde dagelijkse route verdwaalt, gaat er in haar binnenste een alarmbel af. Dit is niet pluis.

Al jaren bestudeert de wetenschapper Howland het menselijke brein, maar nu ondervindt ze aan den lijve dat ieder menselijk wezen zijn geheimen heeft die het niet wil prijsgeven. Een onderzoek wijst uit dat ze alzheimer in een pril stadium heeft. Haar bestaan stort als een kaartenhuisje in elkaar. Haar echtgenoot John (Alec Baldwin) is allesbehalve klaar om voor haar zijn carrière op te geven, maar haar volwassen dochter Lydia (Kristen Stewart), met wie Alice in onmin leeft, blijkt gelukkig wel bereid een helpende hand te reiken.

Julianne Moore won een Oscar voor Beste Actrice voor haar aan-doenlijke vertolking in *Still Alice*. © Big Indie Pictures

Still Alice, gebaseerd op de gelijknamige bestseller van Lisa Genova en in het Nederlands verschenen als *Ik mis mezelf*, pakt de kijker vrijwel meteen in. Julianne Moore, die voor de rol van Alice de voorbije maand in Los Angeles de Oscar voor Beste Actrice mocht ontvangen, zet een

herkenbaar personage neer, een hooggeschoolde vrouw die van de ene op de andere dag alzheimerpatiënte wordt, vaak verward is en wier geheugen als het ware werd gewist. Soms zit ze wezenloos uit het raam te staren. Beter kan en zal het niet meer worden.

De regisseurs-scenaristen, de Amerikaan Richard Glatzer en de Brit Wash Westmoreland, willen met *Still Alice* duidelijk maken hoe een getalenteerde vrouw, moeder en professor, en haar naasten de gevreesde ziekte een plaats willen geven in hun bestaan, waardoor ze het onvermijdelijke aftakelingsproces beter aanvaardbaar proberen te maken, vooral in hun eigen ogen. De Franse cameraman Denis Lenoir wendt wazige beelden aan om weer te geven hoe Alice de wereld ervaart op de ogenblikken waarop ze de greep op de realiteit aan het verliezen is.

Still Alice ontroert op meer dan een moment. De film heeft het vooral over de impact van alzheimer op het persoonlijke leven, van de patiënten allicht, maar ook en niet het minst van de naasten. Ook zij zullen met alzheimer moeten leren leven. Een film die in je ziel kerft. (fs)

Still Alice, vanaf 18 maart in de bioscoop.

Levensende beroert elkeen

Het levensverhaal is een paginagroot artikel dat elke vrijdag verschijnt in *Het Laatste Nieuws*. Daarin wordt de levensweg ont-rafeld van een markante persoon, zeker geen nobele onbekende, die recentelijk overleed. Het moet gezegd, de serene manier waarop de reportages worden gebracht, mag je gerust een erbetoon noemen aan de overledene. Telkenmale beroert en ontroert het me.

Dat kan ik echter niet zeggen van bijvoorbeeld *De Kist*. Dat Nederlandse televisieprogramma van de Evangelische Omroep wordt sinds 2009 elke zondag omstreeks middernacht uitgezonden en telkens weer gaat de presentator, Kefah Allush, in gesprek met inspirerende Nederlanders over het leven en de dood. Of het een meerwaarde is dat de interviewer bij elk bezoek een houten doods-kist bij zich heeft, durf ik echter zeer te betwijfelen.

Alvast Hebe Kohlbrugge, een honderdjarige verzetsheldin uit de Tweede Wereldoorlog die in de honderdste aflevering van het programma ten tonele werd gevoerd, vond het ook maar niets.

„Ik ben bijlan-ge nog niet met de dood bezig. Daarom vind ik het beter dat die kist achterwege blijft”, suggereerde de kranige vrouw. Zij overleefde het concentratiekamp Ravensbrück en volgt nog dagelijks de actualiteit op de voet. Haar gevatte antwoord moet ongetwijfeld tot nadenken stemmen.

Het levensende en wat ermee gepaard gaat, inspireerde de media altijd al tot het maken van reportagereeksen of televisieseries. Denk maar aan het tv-programma op Canvas *Een laatste groet* waarin Bart Peeters een Bekende Vlaming opvoerde als ‘de overledene van de week’ en confronteerde met de manier waarop zijn of haar begrafenis er zou kunnen uitzien indien hij of zij die zelf had mogen registreren. Stof voor een ernstig gesprek, denkt een mens dan. Vergeet dat maar gauw.

Het levensende en humor blijft een moeilijke combinatie. Eigenlijk horen ze niet bij elkaar. Aan dat taboe – want zo kun je het wel noemen – is niets verkeerd. Het levensende blijft voor ieder mens immers allereerst een confrontatie van be-roering en ontroering. Laat het zo maar blijven.

Het lijkt bovendien niet het aangewezen onderwerp om lees- en/of kijkcijfers op te krikken. Wie meent dat daarmee de afkalkende populariteit van de media onder jongeren kan worden bijgespijkerd, vergist zich schromelijk.

Luk VAN BEL